

**CONCEPT-PROGRAM
VAN
ARP, CHU EN KVP
1972**

Wij trachten te werken vanuit het Evangelie, hoopvol perspectief voor mens en samenleving. Wij vertrouwen dat velen vanuit hun eigen bezieling met onze benadering van mens en maatschappij kunnen instemmen. Om de kwaliteit van het bestaan te verbeteren, moeten wij de akker van de cultuur blijven bewerken. Dat vereist een aanhoudende bezinning op gelijke ideeën en gevestigde structuren. Het enkele feit van zijn door de jaren beproefde bestaan verschaft het maatschappelijk bestel geen rechtvaardiging, maar bewijst evenmin zijn ondeugdelijkheid.

In deze tijd wordt de polarisatie, het conflict tussen groepen van mensen, wel aangeprezen als wapen voor het forceren van een nieuwe en betere samenleving. Wij kiezen voor harmonie, voor het gesprek tussen mensen die bereid zijn macht met anderen te delen en zich te laten overtuigen. Solidariteit tussen alle bevolkingsgroepen: geen onbereikbaar ideaal, wel een enorme opgave. Zij houdt de verplichting in ervoor te zorgen dat ieder, met behoud van zijn eigen verantwoordelijkheid, een menswaardig bestaan kan leiden. Dit betekent vooreerst zich inspannen voor de in materieel opzicht minder bedeelden, in eigen land en daarbuiten. Solidariteit eist ook ruimte bieden aan anderen om naar eigen ontwerp te leven, verdraagzaamheid jegens afwijkend gedrag, openheid voor experimenten, want de mens behoeft vrijheid om eigen verantwoordelijkheid te beleven.

Elkaar verantwoordelijkheid bieden is een tweevoudige opdracht. Het gaat er niet alleen om de mensen de gelegenheid te geven zoveel mogelijk hun persoonlijk leven naar eigen inzicht in te richten, maar ook om hen in staat te stellen mede vorm te geven aan de kleinere en grotere gemeenschappen, waarin zij zich bevinden. Inspraak en medezeggenschap houden een erkenning in van de ander als medeverantwoordelijk en behoeden hem voor vervreemding. In de sociale structuren moet deze medebetrokkenheid tot gelding kunnen komen. Maar de mensen moeten ook tot het dragen van verantwoordelijkheid worden toegerust. Mede daarom heeft de verbreiding van de cultuur, met name door het onderwijs, een hoge prioriteit.

De mens leeft niet van brood alleen. Onze geïndustrialiseerde maatschappij kent een hoge welvaart. Toch blijkt welstand geen welzijn te waarborgen. Te voorzien in immateriële behoeften wordt de primaire taak. Dat moet in de komende jaren tot uitdrukking komen in de verdeling van de overheidsuitgaven over de verschillende terreinen van staatszorg.

Er is veel geestelijke nood onder de mensen. Deze is goeddeels een bijproduct van de crisis van onze cultuur. Er is desoriëntatie door het verliezen van vertrouwde zekerheden, angst om de toekomst van een explosieve wereld, beleving van onmacht om ontwikkelingen ten goede te keren. Bovendien

voelen velen zich niet meer thuis in onze ingewikkelde maatschappij die de mensen in een kluwen van organisaties en regelingen heeft verstrikt, wedijver en prestatie hoog schat, voor creativiteit nauwelijks en voor avontuur in het geheel geen plaats biedt. Women in een blok beton op zeshoog, dagelijks naar monotone arbeid, gevangen in het lawaai van de straat beneden, de vliegtuigen boven en de burenen van weerszij, geen mogelijkheden tot zinvolle besteding van vrije uren: leven in een Nederlandse stad anno 1972. Het aanbod en de werkwijze van geestelijke gezondheidszorg en maatschappelijk werk zijn niet opgewassen tegen de (latente) vraag. Met het aanpakken van dit probleem kan de overheid niet wachten tot de fundamentele oorzaken ervan verholpen zijn.

Voor de jongeren stellen de geestelijke voosheid van onze opvoortrollende produktie en verspillende consumptie gerichte maatschappij onder kritiek. Hoezeer in haar uitingen soms overtrokken, is deze kritiek in haar kern juist. Versobering is noodzakelijk, niet alleen overigens om meer aandacht te geven aan de zaken van hoofd en hart. Ook de ernstige gevaren voor het milieu dwingen daartoe. We vervullen de lucht, het water en de bodem in onrustbarende mate; we putten grondstoffen en energiebronnen uit alsof wij de laatste zijn die nog op deze wereld mogen leven. Nieuwe processen van beheersing van de economische expansie moeten met spoed ontwikkeld worden.

De parlementaire democratie heeft haar gebreken. Wij erkennen deze en rekenen het ook tot onze taak hierin verbetering te brengen. Buitenparlementaire acties wijzen wij niet af, zij kunnen waardevol zijn als signalen van hetgeen onder de mensen leeft en als sporen in de flank van een soms logge bestuursorganisatie. Maar zelfs een goed doel heiligt niet alle middelen. Wie de wet met geweld wil verzetten, treft de democratie in het hart.

De verdeling van de welvaart laat nog veel te wensen over. Een beleid dat niet alleen de lonen, maar ook de overige inkomens omvat, is daarom noodzakelijk. Een ernstige bedreiging voor een redelijke welvaartsverdeling vormt de inflatie. Daardoor worden vooral groepen van mensen gedupeerd die zich niet teweerkunnen stellen omdat zij geen plaats hebben aan de onderhandelingsstafel: pensioenen rentetrekken, mensen die moeten leven van een klein inkomen waarvan de waarde steeds verder ineenkrimpt. Een social contract is ter beteugeling van de inflatie een goede aanzet.

Grondvoorwaarde voor het verwerven van al hetgeen de mens als goed waardeert is het leven zelf. Voor het bewaren van menselijk leven draagt een ieder, ook de gemeenschap en haar overheid, medeverantwoordelijkheid. De verplichting menselijk leven te ontzien is echter niet absoluut. Aantasting van leven kan onontkoombaar zijn om een ander of anderen te redden. Maar ingrijpen

in menselijk leven vereist, hoe en wanneer dan ook, hoge waarborgen van zorgvuldigheid. Wij handhaven dan ook ons eerder ingenomen standpunt ten aanzien van abortus provocatus, te weten dat deze ingreep alleen dan in aanmerking komt, wanneer naar medisch-sociale indicatie het lichamelijke of geestelijke welzijn van de vrouw ernstig wordt bedreigd.

De waardigheid van de mens stelt grenzen aan het medisch handelen. De bedienaars van de geneeskunst mogen niet alles wat zij kunnen. De ethiek moet meester blijven van de medische macht. De ontwikkeling van de techniek dwingt tot bezinning op wezenlijke vragen van leven en dood.

1. ONDERWIJS EN WETENSCHAPPEN

Gelijke kansen tot het deelnemen aan de diverse vormen van onderwijs voor allen die daartoe de begaafdheid hebben. Een nationaal onderwijsplan (met inachtneming van de vrijheid van onderwijs) voor het gehele onderwijs, zowel binnen als buiten de school.

Zelfs in deze sector kunnen de wensen maar ten dele worden vervuld. Wij geven voorrang aan:

- het kleuter- en basisonderwijs, met bijzondere aandacht voor de achterstand van kinderen uit de zwak-sociale milieus;
- vorming van de werkende jeugd, met name door geleidelijke invoering van een partiële leer- en vormingsplicht met begeleidende financiële maatregelen voor de jongeren van 15, 16 en 17 jaar; deze plicht uitbreiden tot twee dagen per week voor de 15-jarigen uiterlijk in 1974 en voor de 16-jarigen uiterlijk in 1975, in 1976 één dag per week voor die 17-jarigen voor wie in het voorafgaande cursusjaar reeds een partiële leerplicht van twee dagen gold;
- aanvullende scholing en vorming van ouderen, o.a. met behulp van radio en televisie. Om voor deze taken ruimte te maken de onstuimige groei van de uitgaven voor wetenschappelijk onderwijs en onderzoek nu reeds beteugelen.

Maatregelen in het hoger onderwijs:

- herstructurering van het wetenschappelijk onderwijs met verkorting van de studieduur;
- meer samenhang brengen tussen de studieschema's van het hoger beroeps onderwijs en het wetenschappelijk onderwijs;
- planning van het post-secundair onderwijs.

2. CULTUUR VOOR ALLEN

Welvaart alleen verschaft nog geen welzijn. Voor welzijn is no-

dig dat iedereen kan deelnemen aan de vormgeving van de maatschappij. Van vervreemding naar betrokkenheid, van apathie en afkeer naar engagement. Dit vraagt een sociale en culturele bewustwording van de mensen, geestelijke emancipatie door voortgezette vorming (permanente educatie).

Het vereist voorts dat de mensen metterdaad kunnen meebouwen aan de kleinere en grotere gemeenschappen waarvan zij deel uitmaken: democratisering. Maar het gaat niet alleen om het spreiden van zeggenschap, om herverdeling van macht. Van groot belang is ook het ontwikkelen van persoonlijke creativiteit. Cultuurbeleid: een geestelijk réveil voor verveelde, amechtige mensen, een beleid gericht op vernieuwing van de maatschappij.

— Een meerjarenplan voor een sociaal en cultureel welzijnsbeleid.

— Kaderwetten die een hechte grondslag leggen voor subsidiëring, maar het patroon van welzijnsvoorzieningen niet verstarren. Voortdurende bezinning op de maatschappelijke betekenis van uit de overheidskas gefinancierde activiteiten. Inspraak voor de consumenten van gesubsidieerde projecten. De voortwoekering van raden tot in de zoveelste macht bestrijden.

— Hoge prioriteit voor het jeugd- en jongerenwerk met inbegrip van het club- en buurthuiswerk en voor gemeenschapsvorming (opbouwwerk) in wijken met sociale en culturele achterstand. Een tussen de departementen gecoördineerd jeugd welzijnsbeleid.

— Onderwijs en culturele vorming verbinden. Schoolgebouwen (staan voor 60% van de tijd leeg) kunnen mede voor andere vormingsactiviteiten worden benut: maak er centra van voor educatieve en creatieve vorming voor mensen uit allerlei leeftijds- en bevolkingsgroepen. O.a. op deze wijze proeftuinen van cultuur aanleggen.

— Kinderdagverblijven (te benutten tegen vergoeding naar draagkracht) ten behoeve van gehuwde vrouwen die zich graag ook in een werkkring buitenshuis willen ontplooiën.

— In het kunstbeleid prioriteit voor musische vorming en amateuristische kunstbeoefening. De kunstenaars uit hun isolement halen en betrekken bij het inrichten van de samenleving.

3. COMMUNICATIE-MIDDELEN

— Het open en pluriforme omroepbestel handhaven, maar voorzieningen treffen tegen teveel verbrokkeling. Geen prioriteit voor het uitbreiden van de regionale radio en televisie. Wel een studie naar de mogelijkheden de educatieve radio en televisie uit te bouwen.

— De verscheidenheid van de pers beschermen tegen de vor-

ming van monopolies, zo nodig door financiële steun.

4. RECREATIE EN SPORT

— De mensen in dichtbevolkte gebieden, vooral in de Randstad Holland, vinden in hun naaste omgeving te weinig recreatie. Meer groen in en om de steden, vooral in het westen: bossen en andere natuurterreinen in de nabijheid van de agglomeraties, maar ook sportvelden en vooral speelplaatsen voor de kinderen daarbinnen. Stedebouwkundigen die geen voetbalveldjes in hun plannen doen zijn gevaarlijk voor de volksgezondheid.

— Samen met de particuliere organisaties een nationaal sportbeleid opbouwen. Een tienjarenplan voor de sport en de recreatie: uitbreiding van accommodaties (o.a. zwembaden en sportzalen) en van de kaderopleiding.

5. GEZONDHEID

Voor de lichamelijke gezondheidszorg heeft onze samenleving goede voorzieningen ontwikkeld. In de geneeskunde wordt het technisch (nog) betere soms de vijand van het economisch goede. Soberder ziekenhuizen bouwen, meer poliklinische hulp.

Voorkomen is beter dan genezen. Vooral de opvoeding tot gezond leven schiet tekort (eet een appel; met melk meer mans; samen trimmen, ja gezellig).

De geestelijke gezondheidszorg is nog niet tegen haar zware taak opgewassen. De diensten voor ambulante zorg, zoals bureaus voor levens- en gezinsmoeilijkheden en sociaal-psychiatrische diensten, uitbouwen. Meer klinieken voor verslaafden aan drugs.

Vaak komen lichamelijke klachten voort uit psychische spanningen, teweeggebracht door sociale nood. Vormen van samenwerking tussen huisartsen, wijkverpleging, sociaal-psychiatrische diensten en maatschappelijk werk stimuleren.

Goede huisvesting.

6. VEILIGHEID

Velen zijn verontrust over de toename van de criminaliteit, vooral over de geweldsmisdrijven.

— Een indringender voorlichting aan het publiek, door middel van radio, televisie en pers, over de mogelijkheden delicten te voorkomen.

— De mankracht en toerusting van de politie versterken. Meer recherche in de grote steden.

Het wegverkeer eist jaarlijks meer dan 3000 doden en tienduizenden gewonden. In deze rampsituatie is het dringend gewenst:

— meer voorlichting niet alleen aan de schoolgaande jeugd, maar ook aan de ouderen: om meer inzicht bij te brengen en de mentaliteit (agressiviteit, roekeloosheid) te hervormen;

— de wegen veiliger te maken; de minimumsnelheden op de autosnelwegen in te voeren (nadere bezinning op maximumsnelheden op deze en andere wegen);

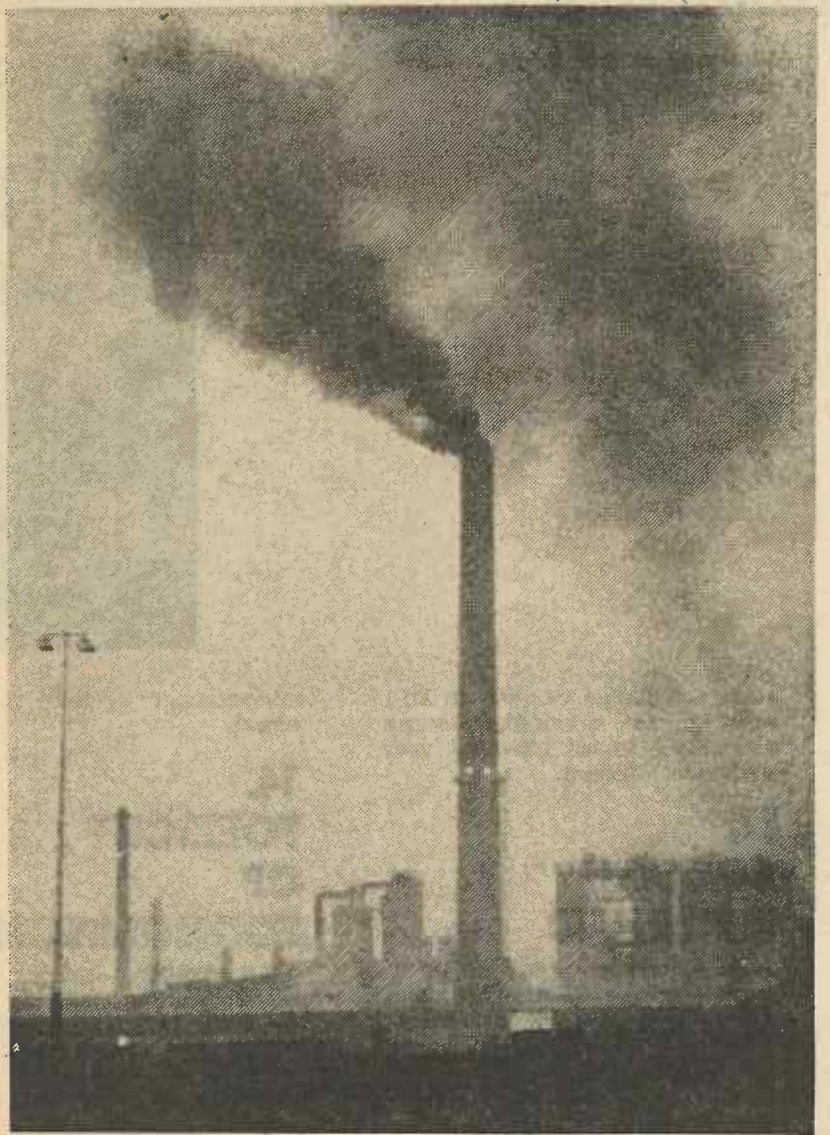
— het toezicht op het verkeersgedrag te verscherpen (b.v. meer witte Porsches).

7. MILIEU EN RUIMTELIJKE ORDENING

Zuiverheid van lucht, water en bodem zijn primaire levensvoorwaarden. Voor het behoud van het milieu:

— Te wapen tegen de verslaving aan nutteloze consumptiegoederen. Reclame, vooral die in de ether, animeert verspilling. Trachten de mensen milieubewuster te maken en meer belangstelling te wekken voor goederen van immateriële waarden als onderwijs, vorming en cultuur.

— De wetgeving tegen milieubedrijf uitbouwen. Uitvoering geven aan de wetten tegen lucht- en wa-

Schonere lucht.

terverontreiniging. Nieuwe wetten tegen bodemverontreiniging en geluidshinder en tegen het storten van afvalstoffen in zee. Een wettelijke regeling op de verwerking van afvalstoffen. Voorzien in doeltreffende sancties (waaronder het sluiten van bedrijven) en een effectief toezicht.

— In verhoogd tempo installaties tot zuivering van rioolwater bouwen.

— Het gebruik van schonere auto's en benzine stimuleren: hoe vuiler, des te duurder.

— Regulering — zo mogelijk in Europees of nog breder internationaal verband — van economische activiteiten die schaarser grondstoffen en energiebronnen uitputten door middel van vergunningen en heffingen.

— Onderzoek naar een betere benutting van grondstoffen door methoden van recycling en naar verlenging van de levensduur van gebruiksvoorwerpen.

— Een nieuwe schets voor de ruimtelijke ordening van Nederland. De hoofdlijnen van het nationale beleid ten aanzien van lucht- en zeehavens, natuurgebieden, (drink)water- en elektriciteitsvoorziening en de opslag van afvalstoffen vastleggen in facetplannen.

— Om grondspeculatie tegen te gaan een voorkeepsrecht voor de gemeenten.

— Het openbaar vervoer bevorderen; maatregelen tegen het overmatig parkeren in de binnensteden.

8. VOLKSHUISVESTING

Goede huisvesting voor iedereen. Daarvoor is het niet alleen nodig het bouwen van nieuwe woningen voort te zetten, maar ook het bestand van oude woningen te verbeteren. Het wonen is zijn geld waard. De huren geleidelijk op het peil van de kostprijzen brengen door jaarlijkse verhoging en uitbreiding van de liberalisatie.

Huursubsidies voor hen die de huurprijzen niet (ten volle) kunnen dragen.

Een verschuivend meerjarenprogramma van in uitvoering te ne-

men woningen. De omvang van dit programma jaarlijks vaststellen in verband met de activiteiten van krotopruijing en woningverbetering. De institutionele beleggers dienen een redelijke bijdrage te leveren aan de financiering van de woningbouw.

Verruiming van de wettelijke bevoegdheden van de gemeentebesturen en van hun financiële mogelijkheden voor 't ontplooiën van initiatieven tot verbetering van de binnensteden en andere oude wijken.

De doorstroming van mensen, die gezien hun draagkracht, te goedkoop wonen naar duurere huizen bevorderen: vooral een taak voor gemeentebesturen en woningbouwcorporaties.

9. STAATKUNDIGE HERVORMINGEN

— Het land indelen in een beperkt aantal kiesdistricten. Elk van deze districten levert een aantal leden voor de Tweede Kamer. Binnen de districten worden de zetels naar regels van evenredige vertegenwoordiging toegewezen.

— Alle gemeenten bij of krachtens de wet opnemen in gewesten waarbinnen zij als zelfstandige bestuursseenheden blijven functioneren. Zowel de provincies als de gemeenten dragen bevoegdheden aan de gewesten over. De indeling van het land in provincies herzien.

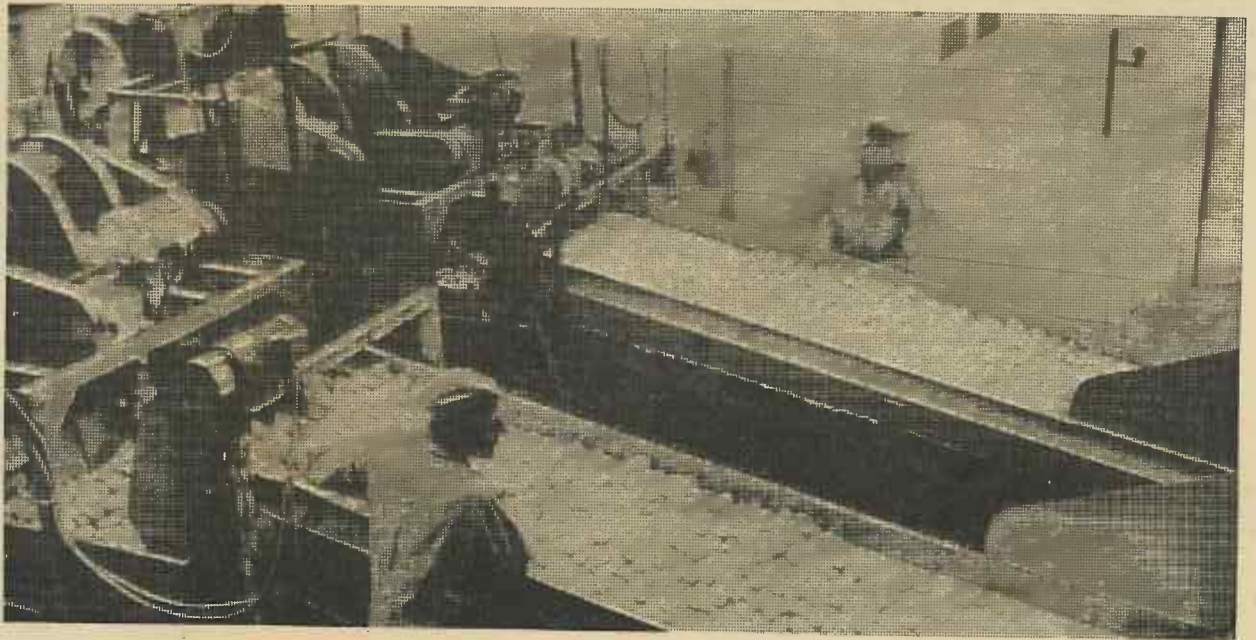
— Benoeming van de burgemeester door de Kroon na overleg met de gemeenteraad.

10. WERKGELEGENHEID

Voor een evenwichtige economische ontwikkeling is een sociaal-economische programmering op middellange termijn nodig. Onder handhaving van de ondernemingswijze produktie de investeringen reguleren: tot behoud van de werkgelegenheid en tot bescherming van het milieu:

— selectieve investeringsregeling (heffingen en vergunningen);
— de vestiging van industrieën in zwakke gebieden stimuleren;
— spreiding van rijksdiensten;

— de activiteiten tot (her- en blij-) scholing en arbeidsbemiddeling uitbreiding, in het bijzonder voor werkende vrouwen.

11. SOCIALE ZEKERHEID

— de uitkeringen AOW en AWW optrekken tot 100% van het netto minimumloon (peildatum 1 januari 1973);
— naar een algemene pensioenwet; de eerste fase daarvan realiseren;
— het stelsel van sociale verzekeringen herwaarderen om de stijging van de premiedruk te beperken (een beperkt eigen risico invoeren; de meervoudige kinderbijslag en de belastingaftrek voor kinderen, ouder dan 18 jaar, afschaffen onder gelijktijdige invoering van een nieuw systeem van studiefinanciering);
— misbruik van sociale uitkeringen tegengaan;
— verbetering van de positie van de gescheiden vrouw en van de kinderen die zij verzorgt is broodnodig.

12. ZELFSTANDIGEN

— geleidelijke verhoging van de bedragen die ten behoeve van de oudedagsvoorziening vrij van belastingen gereserveerd mogen worden;
— een volksverzekering arbeidsongeschiktheid (te beginnen met een bodemvoorziening voor zelfstandigen);
— structuurverbeterende maatregelen, ook in verband met de stadsvernieuwing: door uitbreiding van de werkzaamheden van het ontwikkelings- en saneringsfonds voor het midden- en kleinbedrijf, meer bedrijfseconomische voorlichting en aanpassing van onderwijs en opleidingen;
— krachtige voortzetting van het integratiebeleid voor het midden- en kleinbedrijf.

13. MEDEZEGGENSCHAP IN DE ONDERNEMING

— de bevoegdheden van de ondernemingsraden verruimen onder meer door aan de ondernemingsraad het recht toe te kennen beroep in te stellen bij de rechter tegen kennelijk onredelijke beslissingen van de ondernemer;
— experimenten met verschillende vormen van bedrijfsdemocratie bevorderen;
— een wettelijke regeling die ook aan werknemers in kleinere ondernemingen medezeggenschap verschafft;
— voor de individuele werknemer een klachtrecht binnen de onderneming;
— de toepassing van de nieuwe regeling inzake de benoeming van commissarissen in grote onderne-

mingen met kritische aandacht volgen.

14. TOEZICHT OP ECONOMISCHE MACHT

— meer besloten vennootschappen onder de publikatie licht brengen;
— een wettelijke regeling, zo mogelijk op Europees niveau, van fusies en andere machtsconcentraties (meldingsplicht, bevoegdheid van de overheid tot vernietiging);
— de werkstaking in de wet regelen;
— effectieve controle door de overheid op het gebruik van economische macht, bijvoorbeeld door in marktbeheersende ondernemingen commissarissen ter behartiging van het algemeen belang te benoemen.

15. INKOMENS- EN VERMOGENS-VERHOUDINGEN

Het is geboden de inflatie, waardoor immers de minst-weerbaren in de samenleving worden getroffen, tot staan te brengen. Ook afgezien daarvan laten de inkomens- en vermogensverhoudingen nog veel te wensen over. Hierin verbetering te brengen, vergt een voortgaande ontwikkeling van een samenhangend investerings-, begrotings- en inkomensbeleid.
— de hogere inkomens matigen, het minimumloon optrekken;
— de openbaarheid van alle inkomens bevorderen;
— de vordering van spaarloon, spaarregelingen, vermogensaanwasdeling en eigen woningbezit;
— de belastingvrije voet optrekken, de successierechten in de zijlijn verhogen, gehele of gedeeltelijke vervanging van de vermogensbelasting door een belasting van ten minste 20% op gerealiseerde vermogenswinsten met de daarbij behorende aanpassing van de inkomstenbelasting.

16. RECHTSBIJSTAND

Het aanreiken van rechtsbijstand is in onze ingewikkelde maatschappij een gewichtige taak van welzijnszorg. Aanvulling, eventueel vervanging, van de bestaande voorzieningen is nodig.

17. FINANCIEN

— Al jaren zijn we in Nederland aan het potverteren. We verhogen de overheidsuitgaven en de sociale voorzieningen steeds verder en vizelen tegelijkertijd de particu-

liere inkomens (gemiddeld genomen) bij voortdurend op. Teveel tegelijk: dit heeft via scherpe inkomens- en prijsstijgingen de inflatie afgeroepen, tot schade vooral van de economisch zwaksten in onze samenleving. Prijsstijging betekent dat de overheid met hetzelfde bedrag minder kan doen, dus hogere lasten moet opleggen (die de prijzen weer verder opstuwten) om de bestaande taken te blijven vervullen.

— Wij moeten het nu gezamenlijk eens worden over de groei van zowel de overheidsuitgaven en de sociale voorzieningen als van de particuliere bestedingen, zó dat wij in totaal niet meer uitgeven dan wij verdienen. Het zal nodig zijn overheidstaken en sociale voorzieningen die minder urgent zijn geworden in te krimpen of te beëindigen om voor nieuwe taken en voorzieningen ruimte te maken.

— De druk van belastingen en premies mag in de komende jaren zonnig nog verder stijgen, mits dit niet tot overbesteding leidt. In verband met onze internationale positie het aandeel van de directe belastingen in het belasting-totaal niet verhogen. De inflatiecorrectie is voor ons geen heilige koe. Verhoging van de tarieven van de loon- en inkomstenbelasting verdient echter, wanneer er meer middelen nodig zijn om belangrijke taken te vervullen, ook om sociale redenen de voorkeur boven het niettoepassen van de inflatiecorrectie.

18. INTERNATIONALE POLITIEK EN DEFENSIE

De internationale politiek moet gericht zijn op het bevorderen van vrede en veiligheid, een rechtvaardige verdeling van welvaart en het waarborgen van de rechten van de mens. De hiervoor nodige structurele veranderingen in Europa en daarbuiten op vreedzame wijze verwezenlijken.

VERENIGDE NATIES

— De Verenigde Naties versterken: niet alleen ter wille van de vrede in de wereld, maar ook om wereldomspannende problemen als de bedreiging van het leefmilieu en de exploitatie van de oceanen van de kosmische ruimte aan te vatten.
— In het kader van de V.N. initiatieven ontwikkelen om de dekolonisering van zuidelijk Afrika langs vreedzame weg te versnellen.
— Onderwijskundige en andere humanitaire hulp verstrekken ten behoeve van slachtoffers van koloniale- en apartheidspolitiek, bij voorkeur via de V.N.
— De Bondsrepubliek en de DDR, Noord- en Zuid Korea alsmede Noord- en Zuid Vietnam zo spoedig mogelijk en in bondgenoot-

schappelijk overleg toelaten tot de V.N.

EUROPA

— De EEG dient de kern te blijven van Europese samenwerking, ook op nieuwe terreinen. De doelmatigheid van de Europese Gemeenschappen verhogen. Voortgaande democratisering mede door rechtstreekse verkiezing van het Europees Parlement en door het toekennen van wetgevende bevoegdheden aan dat orgaan. Politieke samenwerking in het kader van de gemeenschappen.

OOST-WEST VERHOUDING EN DEFENSIE

— Een goed voorbereide Europese conferentie voor veiligheid en samenwerking mede als aanloop naar een eventueel permanent orgaan van overleg.
— In NAVO-verband streven naar overeenstemming tussen Oost en West over evenwichtige vermindering van de wapenening.
— Aan de hand van het rapport van de daarvoor ingestelde staatscommissie een grondige herbezinning op de taken van de Nederlandse krijgsmacht en op de organisatie en toerusting die daarvoor nodig is. In afwachting daarvan de defensie-inspanning handhaven op het huidige peil. Het uiteindelijke budget voor defensie bepalen met inachtneming van onze taak in NAVO-verband alsmede van andere nationale prioriteiten.

VERHOUDING TOT DE DERDE WERELD

— Naleving van de verplichtingen (met inachtneming van de normen voor de berekening van de overheidsuitgaven, uitgewerkt door de OESO) die Nederland in het kader van de VN-ontwikkelingsstrategie 1970-1980 heeft aangegaan.

— Naar een op de gehele wereld gerichte ontwikkelingspolitiek van de Europese Gemeenschappen. Toetreding van de Europese Economische Gemeenschap tot de wereldsuikerovereenkomst en bevordering van andere rechtvaardige internationale grondstoffenovereenkomsten.

19. SURINAME EN DE NEDERLANDSE ANTILLEN

In overleg met Suriname en de Nederlandse Antillen ernaar streven dat deze beide landen zo spoedig mogelijk een zelfstandige plaats in de wereld zullen innemen. Ook in toekomstige verhoudingen in belangrijke mate hulp en bijstand op economisch, sociaal en cultureel gebied blijven verlenen.